

รายงานการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวอรุณทัย สะตะ ตำแหน่ง ครู สอนรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านปลาตุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

“การพัฒนาทักษะการเขียนคำประพันธ์กาพย์ยานี ๑๑ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ร่วมกับการบูรณาการกับประเพณีและความเชื่อ ตามหลักสูตรสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โรงเรียนบ้านปลาตุก”

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

๔.๑ วิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช ๒๕๖๐) และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านปลาตุก พุทธศักราช ๒๕๖๗

๔.๒ ปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การแต่งบทร้อยกรอง โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์เรื่องประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning

๔.๓ เขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง คำเพราะ เสนาะทำนอง ตามเนื้อหาที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ที่ให้ผู้เรียนได้ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง

๔.๔ สร้างสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โดยเป็นสื่อที่ทำให้ นักเรียนสามารถค้นพบองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

๔.๕ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ข้างต้น โดยมีผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระหรือครู ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร่วมสังเกตการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน และสะท้อนผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้

๔.๖ ประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเรื่อง การแต่งบทร้อยกรอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมตอบคำถามและการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม และแบบประเมินความพึงพอใจการเรียนรู้

๔.๗ ปรับปรุงหรือพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากขึ้น

๕. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมทางการเรียนการสอน

๖. หลักการและเหตุผลความเป็นมา

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของชนชาติไทยในอดีตที่สามารถดำรงความเป็นเอกลักษณ์ที่ยาวนาน และภาษาไทยนั่นเอง คือเครื่องมือสำคัญในการดำรงเอกลักษณ์ แห่งความเป็นชาติไทยมาจวบจนปัจจุบัน ซึ่งในสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (๒๕๕๑: ๕๐) มาตรฐาน ท ๔.๑ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้ เป็นสมบัติของชาติ ตามตัวชี้วัด ม ๑/๓ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ทุกคนจะต้องแต่งบทร้อยกรองกาพย์ยานี ๑๑ ได้ ดังนั้น ครูภาษาไทยจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องถ่ายทอดความรู้เรื่องการแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ให้นักเรียนมีความรักในวรรณศิลป์เพิ่มขึ้นและชอบที่จะเรียนวิชาภาษาไทยรักวิชาภาษาไทย และรักครูภาษาไทยมากขึ้น ซึ่งกาพย์ยานี หรือ กาพย์ยานี ๑๑ คือ กาพย์ ชนิดหนึ่ง มีคำ ๑๑ คำในหนึ่งบาท จึงเรียกว่า กาพย์ยานี ๑๑ นิยมใช้ในการเล่าเรื่อง ในหนังสือประเภทคำกาพย์ ร่วมกับกาพย์ชนิดอื่นๆ หรือในหนังสือประเภทคำฉันท์ ร่วมกับกาพย์และฉันท์ชนิดอื่นๆ ในยุคปัจจุบัน นิยมแต่งกาพย์ยานีเป็นบทสั้นๆ โดยไม่ได้ร้อยกับฉันทลักษณ์ประเภทอื่นๆ

ดังนั้นจึงได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาถึงหลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ประเพณีและความเชื่อซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี อีกทั้งสามารถเชื่อมโยงความรู้เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ แล้วนำองค์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

๗.๑ เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายหลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ได้

๗.๒ เพื่อพัฒนาทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะ รายวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการแต่งกาพย์ยานี ๑๑ ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

๗.๓ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

๘. กลุ่มเป้าหมาย

๘.๑ เชิงปริมาณ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยใช้นวัตกรรมการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ร่วมกับการบูรณาการกับประเพณีและความเชื่อ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดจำนวนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด

๘.๒ เชิงคุณภาพ

นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำองค์ความรู้มาใช้ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process)

แนวคิด

เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สืบค้น สืบเสาะ สำรวจ ตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ จนเกิดความเข้าใจและรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย นับเป็นการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล เพื่อเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง

บทบาทผู้สอน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงบทบาทอย่างเต็มที่ คุณครูควรเตรียมสื่อฯ การเรียนการสอน และออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสิ่งที่คุณครูควรทำใน ๕ ขั้นตอนดังนี้

๑.การสร้างความสนใจ (Engagement) โดยผู้สอนควรสร้างความสนใจ สร้างความอยากรู้อยากเห็น มีการตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงเอาคำตอบที่ยังไม่ครอบคลุมสิ่งที่ผู้เรียนรู้หรือแนวคิดหรือเนื้อหา

๒.การสำรวจและค้นหา (Exploration) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน การสำรวจ ตรวจสอบ สังเกต และฟังการโต้ตอบกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ทำการซักถามเพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบของผู้เรียน และให้เวลาผู้เรียนในการคิดข้อสงสัยตลอดจนปัญหาต่าง ๆ และทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน

๓.การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) โดยผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนอธิบายแนวคิด หรือให้คำจำกัดความ ด้วยคำพูดของผู้เรียนเอง ให้ผู้เรียนแสดงหลักฐาน ให้เหตุผลและอธิบายให้กระจ่าง ให้ผู้เรียนอธิบาย ให้คำจำกัดความและ ชี้บอกส่วนต่าง ๆ ในแผนภาพให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์เดิมของตนเป็นพื้นฐานในการอธิบายแนวคิด

๔.การขยายความรู้ (Elaboration) โดยผู้สอนคาดหวังให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากการชี้บอกส่วนประกอบต่าง ๆ ในแผนภาพคำจำกัดความและอธิบายสิ่งที่เรียนรู้มาแล้ว ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้หรือ ขยายความรู้และทักษะในสถานการณ์ใหม่ ให้ผู้เรียนอธิบายอย่างมีความหมาย ให้ผู้เรียนอ้างอิงข้อมูลที่มีอยู่พร้อมทั้งแสดง หลักฐานและถามคำถามผู้เรียนว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง หรือได้แนวคิดอะไร

๕.การประเมินผล (Evaluation) โดยผู้สอนสังเกตผู้เรียนในการนำแนวคิดและทักษะใหม่ไปประยุกต์ใช้ ประเมิน ความรู้และทักษะผู้เรียน หาหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนเปลี่ยนความคิดหรือพฤติกรรม ให้ผู้เรียนประเมิน การเรียนรู้และ ทักษะกระบวนการกลุ่ม ถามคำถามปลายเปิด เช่น ทำไมผู้เรียนจึงคิดเช่นนั้น

ประโยชน์

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหา หลักและหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรู้

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. ขั้นกระตุ้นความสนใจ (Engagement) : ด้วยวิธีการตั้งคำถามกระตุ้นความคิด (๕ นาที)

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความงามของเมืองอุบล แล้วพูดถึงสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอ และของดีของเมืองอุบลว่ามีอะไรบ้าง

๒. ครูตั้งคำถามกับนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักคำประพันธ์ประเภท ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ หรือไม่ มีลักษณะอย่างไร

๓. ครูอธิบายเพิ่มเติมและให้ความรู้เกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ เพื่อเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์เรื่องประเพณีและความเชื่อของจังหวัดอุบลราชธานี โดยมุ่งเน้นเรื่องความงามของเมืองอุบล/ของดีของเมืองอุบล ผ่านสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอในรูปแบบการแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี ๑๑

๒. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) : ด้วยกระบวนการกลุ่มและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (๑๐ นาที)

๑. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน เพื่อศึกษาถึงเรื่อง ฉันทลักษณ์และหลักการแต่งกาพย์ยานี ๑๑

๒. นักเรียนสังเกตและตอบคำถาม

๓. นักเรียนบันทึกสิ่งที่สำรวจและค้นหา นำมาเสนอแลกเปลี่ยนและพูดคุย

๔. สรุปสิ่งที่นักเรียนสำรวจและค้นหา

๓. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) : การประเมินกระบวนการกลุ่ม (๕ นาที)

๑. ครูนำสิ่งที่นักเรียนสำรวจและค้นหา มาเป็นหัวข้อในการเรียนรู้สอดแทรกองค์ความรู้ด้านอื่นๆ เพื่อบูรณาการให้นักเรียนเกิดความรู้ในหลายมิติ

๔. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) : ด้วยวิธีการแสวงหาความรู้และกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (๓๐ นาที)

๑. นำความรู้ที่ได้รับไปสร้างสรรค์เป็นผลงาน “คำเพราะ เสนาะทำนอง”

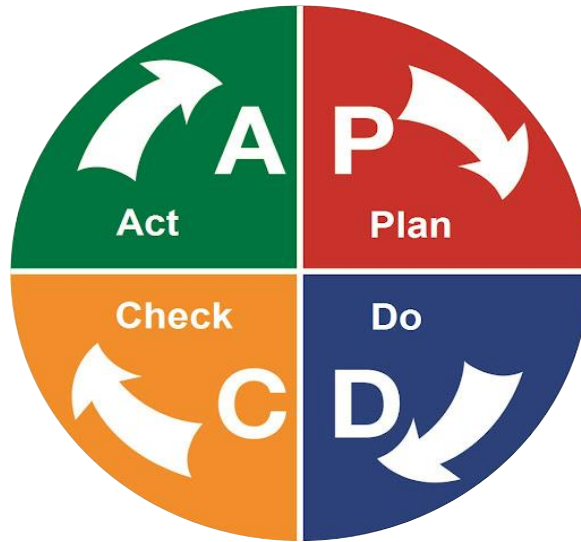
๕. ขั้นประเมินผล (Evaluation) : ด้วยวิธีการประเมินตนเอง (๑๐ นาที)

๑. ผู้เรียนนำเสนอผลงานของตนเอง โดยมีเพื่อนในชั้นเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น และครูคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อนำข้อคิดเห็นที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดผลงานของตนเองต่อไป

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

วงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. P : Plan คือ การวางแผน
๒. D : Do คือ การดำเนินการ
๓. C : Check คือ การตรวจสอบ
๔. A : Act คือ การปรับปรุงแก้ไขการทำงาน



๑๒.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๒.๑ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ร้อยละ ๘๐ สามารถอธิบายการหลักการตั้งค่าประพจน์ประเภท กาศัพท์ยานี ๑๑ ได้อย่างถูกต้อง

๑๒.๒ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ร้อยละ ๘๐ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถตั้งค่าประพจน์ประเภท กาศัพท์ยานี ๑๑ ได้ เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการแต่งกาศัพท์ยานี ๑๑ ก่อนและหลังการใช้ แบบฝึกเสริมทักษะ

๑๒.๓ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

๑๓.งบประมาณเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

๑๔.การประเมินผล

หลักฐาน	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
---------	--------------	---------------	-----------------

กระบวนการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม นักเรียนการเข้าร่วม กิจกรรมรายบุคคล	แบบสังเกตพฤติกรรมการ ตอบคำถามและการแสดง ความคิดเห็นในชั้นเรียน	มีคะแนนคุณภาพอยู่ใน ระดับดีขึ้นไป
แบบฝึกทักษะ การแต่งกาศยยานี ๑๑	การประเมิน การฝึกทักษะ	แบบประเมินการแบบ ฝึกทักษะ	มีคะแนนคุณภาพอยู่ใน ระดับดีขึ้นไป
ภาคภูมิใจในผลงาน ของตนเอง	การประเมินความพึงพอใจ ของผู้เรียน	แบบประเมินความพึงพอใจ การเรียนรู้	มีคะแนนคุณภาพอยู่ใน ระดับดีขึ้นไป